

Ved international fremmedadoption, der som udgangspunkt er en anonym adoption, er adoptanterne allerede i dag forpligtede til at medvirke ved udfærdigelsen af såkaldte "opfølgingsrapporter", som sendes til myndighederne i barnets oprindelsesland. Rapporterne indeholder en beskrivelse af barnets udvikling. Hvis adoptanterne efter adoption ikke vil medvirke til udfærdigelsen af rapporterne, kan dette dog ikke gennemtvinges over for dem. Adoptanterne har formelt en aftaleretlig forpligtelse i forhold til den formidlende organisation, som har medvirket under adoptionsagen.

I forhold til danske adoptioner viderefremidler Familiestyrelsen henvendelser fra biologiske forældre til deres bortadopterede børn. Formidlingen sker dog til adoptanterne og kun direkte til barnet, hvis adoptanterne er døde. De biologiske forældre har ikke krav på at få svar på deres henvendelse.

I sager om adoption af danske børn har Adoptionsnævnet inden for de seneste år forsøgt at efterkomme den biologiske forælders ønske om at modtage opfølgingsrapporter om barnet. Nævnet har på forhånd sikret sig, at de kommende adoptanter i disse tilfælde er indstillede på at udarbejde disse rapporter. Det har nu ført til en procedure, hvor barnets biologiske forældre kan bede om anonymiserede opfølgingsrapporter om barnets trivsel, frem til barnet fylder 18 år.

3.2. Retssikkerhedsudvalgets overvejelser

Udvalget har drøftet behovet for åben adoption, hvilket vil sige adoption, hvor kontakten til de biologiske forældre søges bevaret i forbindelse med adoption af barnet. Åben adoption vil være en naturlig mulighed, hvis adoptanterne er familiemedlemmer, men kan dog også være en mulighed ved andre adoptioner. Ved en åben adoption kan det sikres, at barnet bevarer en kontakt til ikke blot forældrene, men også til eventuelle søskende og bedsteforældre, der kan være værdifulde personer for barnet.

Udvalget peger også på, at en adgang til åben adoption kan medvirke til, at flere forældre vil foretrække en adoption frem for en anbringelse af det barn, de ikke selv magter at varetage omsorgen for. Disse forældre kan have et berettiget ønske om at få oplyst, om barnet lever og har det godt, om at blive underrettet, hvis barnet bliver alvorligt sygt, og måske også have behov for, at ældre søskende og de selv kan se barnet af og til. Dette giver de gældende regler ikke mulighed for. Udvalget mener derfor, at der kan være god grund til at overveje muligheden for åben adoption også ved frivillige adoptioner.

Udvalget er af den opfattelse, at det ikke vil give tilstrækkelig mening at give mulighed for, at tvangsadoptioner af børn under 1 år kan være åbne. Derimod vil nogle af de større børn, som har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, kunne have behov for at fastholde en kontakt. Som tidligere beskrevet mener udvalget ikke, at det – som praksis er i dag – skal være en forudsætning for tvangsadoption af disse børn, at kontakten mellem barnet og de biologiske forældre har været afbrudt i en længere periode. Når adoption på denne måde foreslås udvidet til også at kunne gennemføres i tilfælde, hvor der er en eller anden form for kontakt mellem barn og forældre, forekommer det efter udvalgets opfattelse naturligt, at adoptionen kan gennemføres som en åben adoption med mulighed for fortsat kontakt.

Det er udvalgets opfattelse, at der i det enkelte tilfælde må foretages en vurdering af muligheden for og værdien af en fortsat kontakt, og at det må være en forudsætning, at kontakten er positiv for barnet. Man skal i den forbindelse være opmærksom på, at kontakten kan være en belastning for nogle børn. Endvidere kan de biologiske forældre fungere så dårligt, at de ikke er i stand til at have samvær med deres barn.

For de større børn er det endvidere udvalgets opfattelse, at der efter en konkret vurdering også bør være mulighed for, at forældrene bevarer adgangen til at få oplysninger om barnet.

Udvalget har i sine overvejelser foreslået, at der i bevillingen til adoption uden samtykke tages stilling til spørgsmålet om åbenhed, og at en eventuel beslutning om åben adoption efterfølgende vil kunne følges op af en afgørelse om samvær eller anden kontakt.

3.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets overvejelser om behovet for at skabe mulighed for, at et barn, der er adopteret uden samtykke, kan bevare en kontakt til sine oprindelige slægtninge, ligesom de biologiske forældre kan have en berettiget interesse i at få kendskab til barnets udvikling og forhold.

Ministeriet er derfor af den opfattelse, at den praksis vedrørende anonymiserede opfølgingsrapporter, som er indført af Adoptionsnævnet, skal gælde alle fremtidige adoptioner af danske børn. Ligesom ved udenlandske adoptioner vil den nødvendige opfyldelse heraf afhænge af de involverede parter villighed til at videregive information.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at der ikke skal fastsættes samvær eller anden kontakt mellem de biologiske forældre og det barn, der er blevet adopteret uden samtykke, før det er blevet 1 år. Henset til de